քանիէր. արդեսք այսպիսի անպարմար գլխդրում թիշդիս կարելի է մի ուսուցչի գասերը միասին յանձնել, չէ որ հին և նոր ուսուցիչը անպարար կը մնան հարցաքննութեան ժամանակ իրանց արդարացնելով ասելով կամ առաջինը և կամ վերջինը լաւ չէր պարապել. իսկ այս հանգամանքի շնորհիւ աշակերտները կը զրկուին, սրբուենան այն նոր նշանակեալ ուսուցիչները՝ այսպիսի մի կարճ միջոցում—մինչև հարցաքննութիւնը հագիւ թէ կարողանան միայն աշակերտների հետ ծանօթանալ, սիր մնայ թէ նրանք կարողանան մի որ և է յառաջադիմութիւն ցոյց տալ.

Ուրեմն վերոյիշեալ անժամանելի իրողութիւնները աչքի առաջ ունենալով՝ հրատարակում ենք մեր պատուելի թերթական տեսչի ուշադրութիւնը, որ այսպիսի գիպքերում լրջմտաբար, հնարամտութեամբ ու խուսափակոս գործէ, որ խաղալիք և գոն չը գործեն մեր ուսուցիչների մի քանի ցածաստիճան անձանց կատարակատարութեանցը.

Իսկ մեր հայրենակից տխուշխոցի նշարց այսքանս կասենք, որ եթէ մենք կամենում ենք մեր ուսումնարանները բարեկարգ—արդիւնաբեր և բարոյ դրութեան մէջ տեսնել, որ նրանք համապատասխան լինեն մեր ներկայ պահանջներին ու կարիքներին, պէտք է աշխատանք հնարացնել մի այդպիսի անգործունեայ, գանգատ և տխրութեան պատճառներն անյարմար և անընդունակ անձին և նրա տեղ հրաւիրել մի այլ ազնիւ գործունեայ և այդ բարեր պաշտօնին համապատասխանող անձն, որ կարողանայ վերականգնել մեր մերն ի կարուստ ուսումնարանները.

Տեղւոյս ազգային դպրոցների մէջ ծառայող ուսուցիչների դրութիւնը շատ անհարմանելի է. Նրանք Ցանկասանի խեղճ պաշտօնեաների պէս միայն յուսով են անցկացնում, ուռնիկ չը կայ. Մարտ ամիսը արդէն վերջանում է, իսկ տեղւոյս ուսուցիչները դեռ անցեալ փետրվար ամսվայ ռոնիկն էլ չեն ստացել. Զարմանալին այն է, որ ոչ թեմական վերատեսուչն է աշխատում վերջ տալու այսպիսի անկարգութիւններին և ոչ հոգաբարձութիւնը ուսումնարանների վարչութեան հետ.

Լսում ենք որ հայր տէր Խորէնը աշխատում է անցեալ տարուանից մնացած գործերը ծածկել, ուսուցիչների ռոնիկները չուտով հատուցանելու համար, իսկ հոգառակ դեպքում պէտք է գործերը յանձնել ուսուցչաց խմբին, իրանց ուսնիկների փոխանակ.

Աբրամ Սարգիսեանցը իրեն յատուկ բնաւորութեամբ արդէն Ամասիայի գուսանում յանձրին է գրաւել ու նրանց հանգիստութիւնը փախցնելով բարդումին մուտք է Ախալքալաքի հոգեպատակեր Ախալցխային.

* * *

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Բժիշկ Բարայեանց խնդրում է մեզ յայտնել որ այսօր, ապրիլի 1-ին նա կարդալու է Թիֆլիսի Կրուժոկում մի դասախօսութիւն ռուսերէն լեզուով «О значеніи возлеченія.» Դասախօսութեան սկիզբը 8 ժամին է. Տոմսակները 2 ր., 1 ր., 50 և 25 կ. կարելի է ստանալ Կրուժոկի չվէյցարի մօտ, Շամխորովի պողոտայում և Բարխուդարեանցում. Դասախօսութեան արդիւնքը նշանակվում է յոգուտ այն ֆոնդի որ կազմում է կովկասեան կայսերական բժշկական ընկերութիւնը անգամեան լեզուներով բժշկական բովանդակութեան բրոշիւրներ հրատարակելու համար.

—

ՄՕՍԿՎԱՅԻՑ մեզ գրում են. «Բացի Մոսկվայի հայ հասարակութիւնից, որ պատգամաւորութիւն էր ուղարկել Ս. Պետերբուրգ և մի արժանաւոր պատկ տարել հանդուցեալ Թագաւորի գագաղի վրա դնելու համար, մի մեծ ազգաբնակ պատկ էլ ուղարկվեցաւ Լազարեան հնձարանի կողմից. Պատկը տարաւ հնձարանի տնօրէն պ. Քանանեանցը, իր հետ առնելով երկու ուսանող Լազարեան լիկէանից. Ցնծագնները ասում են, որ թէև փոքր էր հնձարանի պատկը, բայց շատ աչքի էր գարձում իր գեղեցկութեամբ. Նրա վրա փորված էր այսպէս. «Ազատորդի Թագաւորին Լազարեան հնձարանից.»

—

Մեզ գրում են Մոսկվայից և հնձանեալը. «Հանգանակութեան գործը այսօրուց բաւական ուշագ է գնում, թէև կարող էր և ասելի էլ ուշագ լինել. Մինչև այսօր հաւաքվել է մօտ չորս հազար բուբլի. Լաւ կը լինէր որ այդ գումարը, ինչպէս որոշված էր, հէնց այժմ բաժանել էին երեք մասն և փոքր ու փոքր ուղարկել էին, սիր հարկն է, այսինքն 60% Հայաստանի ազգաբնակ. 20% Միացեալ ընկերութեան, իսկ մնացած 20% պահէին ու այժմ. Բայց ափսոս որ մասնաժողովի անդամներից միայն մի մարդ շրջում է հանգանակութեան մասնակցով և ստորագրութիւններ է հաւաքում. Հաստատ կարելի է ասել, որ շատ ասելի կը ժողովվէր. եթէ բոլոր անդամները միասին շրջէին, միասին գործէին. գա լաւ ազգեցութիւն կունենար հայ հասարակութեան վրա. Ես որովհետև հանգանակութիւնը գէտ պէտք է շարունակվի, կը յուսանք, որ գործը մինչև վերջ վրա չի մնայ, այլ կը բաժանվի մասնաժողովի միւս անդամների մէջ. Դայն իսկ հանգանակութեան աջողութեան համար.»

—

ՍԱԼԻՄԱՆԻՑ մեզ գրում են. «Նորերս Սալիմանում մի հարի ծնունդով մեռած երկու գլխանի աշխարհ է նկել, իսկ մարտի 25-ին մի կով ծնեց մի էգ հորթ գարձեալ երկու գլխանի. Հորթի իրարանցիր գլուխը ունի իր առանձին բերանը, երկու երկու ականջներ և երկու երկու աչքեր. Ասուիանութիւնը պատուիրել է կովատիրոջ խնամք տանել հորթին և որինաւոր կերպով կերակրել նրան.»

—

Ահա նոր որ է որ շարունակ անբնութիւններ են գալիս Թիֆլիսում. Եղանակը բաւական ցրտոց.

—

Մեզ գրում են ՆՈՒԻՍՈՒՑ որ Թիֆլիսի գասատանական պալատի վճռով արդարացրած Ա. լէլբասարը Սէլիքով Նուխի վերադառնալով մեծ պատով ընդունվեցաւ Նուխու մէջ հայ հասարակութեան կողմից. Մօտ 100 ձիաւոր նրա առաջը գնացին, գաղաքը մտնելու ժամանակ. Նոյնպէս մեզ գրում են որ քենիզ Բէկ-Մելիքովին հրաժարեցրած է իր պաշտօնից.

—

Մի պարան հաղորդում է մեզ հնձանեալ լուրը, որ թաղում ենք նրա պատասխանատուութիւնը. «Ներբուրգ Թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցում, պ. տեղի կարգադրութեամբ դպրոցի բարձր դասարանների աշակերտները հիմնեցին մի մի ձեռագիր շաբաթաթերթ, որոնց մէջ նկարագրվում են աշակերտների վրա կատարվող, երեխի գգուշացնելու համար. Զարդարդ դասատան շաբաթաթերթը կրում է «Տղրուկ» անունը, իսկ միջնադարդ դասատան «Սէր և Միութիւն» անունը. Յենդրդը պ. Նահապետեանն է.»

—

ՂԱՐԱԳԻԼԻՍԻՑ մեզ գրում են. «Ղարաքիլիսեցիք փասատար կերպով հաղորդում են հայոց լրագրիներին որ ունեն շինած մի փոքրիկ թատրանական բեմ. Ահա կը նկարագրեմ ես ինչ բան է այդ բեմը. Դա դպրոցի ուսուցչական անձնակի մի ծայրում. 4 քայլ երկարութեամբ, 2 քայլ լայնութեամբ մի սանդուղակով բարձրութիւն, որին ասելի կարելի է ասել մի փոքր բիշ մեծ մանանակով կամ սանտաս. Հագնելու տեղն էլ բերից շատ հեռու մի գասատունն է, սրանցից հագնված գերասանները գալիս են գալիս բարդ, ցեխերը տրորելով, լուսամուտից մանում են բեմ և այնտեղից դուրս գալիս. Սիրողներն էլ բնդամենը 5 հոգի կան.»

—

Մեզ գրում են Հնձանեալը. «Ուզուլար հայոց գիւղը բաղկացած է 200 գերդաստաններից և 2000-ից ասելի հայ անհատներից. Բնակիչները աշխատասէր և ասելիայն բարեսրտան ընդունակ ժողովուրդ են, բայց բարոյական փչացած են. Ամենայն տիրում է խորին տգիտութիւն, բացի սրանից գիւղական հաշտարարները հարիւրներով կլանում են ազգի և ինքեանց փոքրը. Ընդհանուր ասելութիւններն էլ պատասխում են մեզ մօտ, բայց այդ բոլորի վրա ուշադրութիւն գարձնող չը կայ. Մեր միակ միխիթարութիւնը թիֆլիսի Նահանգապետի թղթատարութեամբ մեզ մօտ նորաբուսն հիմնված շաբաթարանն է. Բայց այդ հիմնարկութիւնն էլ սպառնում է, քայլայումն շնորհով մի քանի նամակ անհատների. Գիւղը բոլորովին զուրկ է ուսումից.»

—

Հարաբար գիւղից մեզ հաղորդում են որ գիւղի վանքի վանահայր Յովսէփ վարդապետ Խորազնանցի ձեռքով նոր հիմնված դպրոցը լաւ գրութեան մէջ է. Աշակերտները առաջի և գուսարք են, և մաքուր հագնված. Դպրոցի շինութիւնն էլ վայելուչ է և յարմարաւոր մի գիւղական դպրոցի համար. Թղթակիցը ասելացնում է որ այս տարի Լուսաւորչի գասատուում միերբները թանգ չեն և ցանքերը խաստանում են առատ հասնեն.

—

ՂԱՍԻՐԱՑԻՑ մեզ գրում են. «Ղարսի հայ բնակիչները ապրելով դրացի հրէաների և թուրքերի հետ խառն, բոլորովին անբարոյականացել են. Աղաղարիցիք նրանց բարեգործական նշանակով մի թերթ ասորագրելու. անգամ գասատան գնալ լոկ «Հանմ, մենք էլ ասված ենք, ով է մեզ մի կարգ հոգ տանի.» Կամ շատ շատ գուրայեցին կը ասորագրի այդ անուն թերթի վրա 20 կամ 50 կոպէկ, թէպէտ էլ հարուստ լինի թէպէտ. Ղարսի բնակիչը երկու բանի մէջ միայն գարգացած է՝ նա գիտէ թուզի խաղալ և խարել. Անցեալ տարի այսանգի թուզի խաղացողները վճռեցին թուզի խաղալուց գոյացած արդիւնքից մի յայտնի տարան գցել բարեգործական նպատակով. բայց երբ որ բաւական փող հաւաքվեցաւ, գարունը հասնելուն պէս, գնացին բարգից գուրս և այդ հաւաքած փողով լաւ գլ ֆ արեցին. Ինչ կարելի է ասասել այդ տեսակ հասարակութիւնից. Մենք շատ անգամ ժողովում ենք երբ կարդում ենք այլ և այլ յոգեւոր գրիչների մասին. Թէ հայերին, որանք խառն ապրում են ուրիշ ցեղերի հետ. վիճակված է կրթագական ներգործութիւն ունենալ այդ ցեղերի վրա. Ահա ուրեմն Ղարսի, Թիֆլիսի. Երևանի. Շամախու և այլ տեղերի կասարելագոյն փչացած և անբարոյականացած հայերը պէտք է կրթագական և բարոյականացնող ներգործութիւն ունենան թուրքերի. վրացիների. հրէաների. գուրգերի վրա.»

—

Ապրիլի 2-ին լոյս տեսաւ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ առաջագ լեզուով հրատարակվող նոր խրատական շաբաթագրի առաջին համարը «Юридическое Обозрѣніе» վերնագրով. Հրատարակիչը պ. Ֆրէնկէլն է. իսկ խմբագիրը պ. Սոսիանցն է. Շաբաթագրի տարեկան գինն է 10 բուբլ.

—

«Новое Время» լրագիրը լսել է որ Ս. Պետերբուրգի Մարսեան գաղաքի վրա շինված բարեգործութիւնը հրատարակված է անգամանել Սիմեոնովսկի տարած հրատարակիչ. Նոյն լրագիրը հաստատ տեղեկութիւններից լսել է որ Զատկից յետոյ թոյլ կը տրվեն մասնաւոր գասաբերութիւններ.

—

Մարտի 1-ի հրանատարութեան գասը տեղի է ունեցել Ս. Պետերբուրգում. Ցեղի պատասխանի պատճառով Եւրոպական տասն հատ լրագիրների ներկայացուցիչներին թոյլ է տուած ներկայ գանվել գասարանի գասերին, իսկ ուրիշ լրագիրներից միայն հինգ հատ, այն է՝ «Правит. Вѣстн.», «Новое Время», «Моск. Вѣд.», «Голосъ» և «Порядокъ» լրագիրները ունեն գասերին հետևում իրանց ներկայացուցիչները. Բայց լրագիրներից «Новое Время» ամենամանրամասն կերպով ասում է իր թերթի մէջ գասի հաշիւը.

—

Գնան և հինգ հազար բազկացած Ս. Պետերբուրգի քաղաքապետի խորհուրդը ընտրելու ժամանակ մի քանի բնակարանների տերերը կանայք լինելով. այդպիսով առաջին անգամ կանայք էլ ընտրելու ձայնի իրաւունքը ստացան Պետերբուրգում. Բայց «Порядокъ» լրագիրը պատմում է որ մի քանի բնակարանների կանայք չը գիտենալով թէ ինչ նպատակով է ներկայանում պոլիցիան, սասարկի երկիւղի մէջ էին. Բնակարաններից մինում, երբ պոլիցիան կոմիսարի անդամների հետ մտաւ 1-ին գիշերվայ ներկայացու. բնակարանի տէր մի կին, կարծելով որ նրան պէտք է կողոպտեն, սկսեց ազաղակել «Ես ոչինչ քանի մէջ մեղաւոր չեմ, և վախից ուշաթափ ընկաւ կանխման սենեակ ուշքի բերել ընտրող տիկնոջը.

—

Մայրաքաղաքների լրագիրները գրեթէ լաւ հաղորդում են որ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի մեծ խնայողութիւններ անել պետական բիւջէի մէջ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՏԱԼԻԱ

—

Լրագիրներին գրում են Ֆլորենցիայից հետևեալը մարտի 15-ից. Խաղաղական ծանրութիւնը Ալեսանդրի գեղեցիկների քանութիւնը, որ թեթևանալ պէտք է ասելի սոր խաղաղական պատգամաւորների ժողովին ուշադրութիւն յայտնել Կայրոյի միջնորդութեանը, յետաձգված է մինչև ծանրութեան բրիգադեան քանութեան սկիզբը. Այդ գործի ուշացնելու պատճառը այն է, որ սահմանը անհամարձակութեամբ ապատում են ընդարձակման նոր օրէնքների քանութեան սկզբում; Պատգամաւորների ժողովի մեծամասնութիւնը հաստատել է, որ ընդարձակման միջոցառութիւնը անձնական շահերից բարձր է և որ այնու սահմանները, ինչպէս առում է «Reforma» լրագիրը, Կայրոյի միջնորդութիւնը ասանց այդ էլ շատով կը գնին. Բայց ուղղութիւնների և փասաբանութիւնների լրագիրները գասապարում են այդմանն փասաբարութեանը և միայն միայն „Diritto“ և „Italie“ լրագիրները լաւում են և ցոյց են տալիս, իրր թէ սահմն բան լաւ է կասարվում.

Նորերս Տուրինի մէջ ապրելու բարոյական իշխանութիւնը կալանաւորից մի բրոշիւր, որ գովում էր նիհիլիստների վերջին գանցանները: Բացի այդ Նէապոլի մէջ բռնված է „Առաւօտեան Սուրհանդակ“ լրագրի հրատարը Պարիզագրիից Ֆէլիքս Պոլի գրված մի նամակով, որի մէջ ասված է, թէ „քաղաքական մարդասպանները ժողովրդի Ծնամրիա բարեկամներ են“. Նշանաւոր է, որ Գարիբալդիի նամակը առաջ ապրեցաւ Պիէմոնտի «Vaterland» լրագրի մէջ և այնուհետև տրատապիկցաւ իտալական բոլոր լրագրների մէջ մի յանուլուածով, թէ երևի նամակը կեղծ է և միայն „Առաւօտեան Սուրհանդակ“ լրագիրը ոչինչ նիստագրութիւն չէր արել: Ուշադրութեան արժանի է տրմատական մամուլի գրութիւնը Խոպիտալի մէջ. Ամենարակ այնտեղ խանաւորվում են այնպիսի հրատարակութիւններ, որանք չափից գուրս բարոյական վերաբերում են հասարակական բարոյականութիւնը. Խոպիտալի մէջ իւրաքանչիւր տարի մեծ քանակութեամբ ասղիտական թերթեր են լոյս տեսնում, բայց ոչ մի նրանց վրա ուշադրութիւն չէ դարձնում. Գրգռելու իշխանութիւնը ծարելով և վերարերվում այդպիսի հրատարակութիւններին, որանք մի քանի համարներից յետոյ գագարում են. Կատարանի պրոֆեսորի հետ. վերջին 3—4 տարիների ընթացքում 100 այդպիսի թերթեր են հրատարակվել և գարձեալ գագարել առանց կատարութեան միջամտութեան. Նրանցից մի քանիսը մինչև անգամ փորձել էին կարդալ թատրոնում տպված, կամ կարդալ թերթի վրա հրատարակվել, բայց այնուհանդերձ չէին աջողվել. Միայն Միլանի մէջ հրատարակվող „Pleb“ լրագիրը 17 տարի գոյութիւն ունի և այն էլ յայտնի չէ, թէ այդ լրագիրը ինչի համար է ասղիտական անուանվում. Եթէ նա պահանջում է հարիւրի փոքրացնելը, ընդհանուր քաղաքական իրաւունքը (մինչև անգամ կանանց համար), այդ բանին ձգտում են խաղաղ միջոց լրագիրներն էլ, թէպէտ շատերը ասում են, որ Խոպիտալի մէջ ասղիտիզմը և կանանիզմը մեծ աջողութիւն են գտնում. որ Խոպիտալի քաղաքական ասղանութիւնների հարիւրներն է, որ այնտեղ շատով խոշոր է ասղիալական յեղափոխութիւնն գա-

Հարաբար գիւղից մեզ հաղորդում են որ գիւղի վանքի վանահայր Յովսէփ վարդապետ Խորազնանցի ձեռքով նոր հիմնված դպրոցը լաւ գրութեան մէջ է. Աշակերտները առաջի և գուսարք են, և մաքուր հագնված. Դպրոցի շինութիւնն էլ վայելուչ է և յարմարաւոր մի գիւղական դպրոցի համար. Թղթակիցը ասելացնում է որ այս տարի Լուսաւորչի գասատուում միերբները թանգ չեն և ցանքերը խաստանում են առատ հասնեն.

—

ՂԱՍԻՐԱՑԻՑ մեզ գրում են. «Ղարսի հայ բնակիչները ապրելով դրացի հրէաների և թուրքերի հետ խառն, բոլորովին անբարոյականացել են. Աղաղարիցիք նրանց բարեգործական նշանակով մի թերթ ասորագրելու. անգամ գասատան գնալ լոկ «Հանմ, մենք էլ ասված ենք, ով է մեզ մի կարգ հոգ տանի.» Կամ շատ շատ գուրայեցին կը ասորագրի այդ անուն թերթի վրա 20 կամ 50 կոպէկ, թէպէտ էլ հարուստ լինի թէպէտ. Ղարսի բնակիչը երկու բանի մէջ միայն գարգացած է՝ նա գիտէ թուզի խաղալ և խարել. Անցեալ տարի այսանգի թուզի խաղացողները վճռեցին թուզի խաղալուց գոյացած արդիւնքից մի յայտնի տարան գցել բարեգործական նպատակով. բայց երբ որ բաւական փող հաւաքվեցաւ, գարունը հասնելուն պէս, գնացին բարգից գուրս և այդ հաւաքած փողով լաւ գլ ֆ արեցին. Ինչ կարելի է ասասել այդ տեսակ հասարակութիւնից. Մենք շատ անգամ ժողովում ենք երբ կարդում ենք այլ և այլ յոգեւոր գրիչների մասին. Թէ հայերին, որանք խառն ապրում են ուրիշ ցեղերի հետ. վիճակված է կրթագական ներգործութիւն ունենալ այդ ցեղերի վրա. Ահա ուրեմն Ղարսի, Թիֆլիսի. Երևանի. Շամախու և այլ տեղերի կասարելագոյն փչացած և անբարոյականացած հայերը պէտք է կրթագական և բարոյականացնող ներգործութիւն ունենան թուրքերի. վրացիների. հրէաների. գուրգերի վրա.»

—

Ապրիլի 2-ին լոյս տեսաւ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ առաջագ լեզուով հրատարակվող նոր խրատական շաբաթագրի առաջին համարը «Юридическое Обозрѣніе» վերնագրով. Հրատարակիչը պ. Ֆրէնկէլն է. իսկ խմբագիրը պ. Սոսիանցն է. Շաբաթագրի տարեկան գինն է 10 բուբլ.

—

«Новое Время» լրագիրը լսել է որ Ս. Պետերբուրգի Մարսեան գաղաքի վրա շինված բարեգործութիւնը հրատարակված է անգամանել Սիմեոնովսկի տարած հրատարակիչ. Նոյն լրագիրը հաստատ տեղեկութիւններից լսել է որ Զատկից յետոյ թոյլ կը տրվեն մասնաւոր գասաբերութիւններ.

—

Մարտի 1-ի հրանատարութեան գասը տեղի է ունեցել Ս. Պետերբուրգում. Ցեղի պատասխանի պատճառով Եւրոպական տասն հատ լրագիրների ներկայացուցիչներին թոյլ է տուած ներկայ գանվել գասարանի գասերին, իսկ ուրիշ լրագիրներից միայն հինգ հատ, այն է՝ «Правит. Вѣстн.», «Новое Время», «Моск. Вѣд.», «Голосъ» և «Порядокъ» լրագիրները ունեն գասերին հետևում իրանց ներկայացուցիչները. Բայց լրագիրներից «Новое Время» ամենամանրամասն կերպով ասում է իր թերթի մէջ գասի հաշիւը.

—

Գնան և հինգ հազար բազկացած Ս. Պետերբուրգի քաղաքապետի խորհուրդը ընտրելու ժամանակ մի քանի բնակարանների տերերը կանայք լինելով. այդպիսով առաջին անգամ կանայք էլ ընտրելու ձայնի իրաւունքը ստացան Պետերբուրգում. Բայց «Порядокъ» լրագիրը պատմում է որ մի քանի բնակարանների կանայք չը գիտենալով թէ ինչ նպատակով է ներկայանում պոլիցիան, սասարկի երկիւղի մէջ էին. Բնակարաններից մինում, երբ պոլիցիան կոմիսարի անդամների հետ մտաւ 1-ին գիշերվայ ներկայացու. բնակարանի տէր մի կին, կարծելով որ նրան պէտք է կողոպտեն, սկսեց ազաղակել «Ես ոչինչ քանի մէջ մեղաւոր չեմ, և վախից ուշաթափ ընկաւ կանխման սենեակ ուշքի բերել ընտրող տիկնոջը.

—

Մայրաքաղաքների լրագիրները գրեթէ լաւ հաղորդում են որ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի մեծ խնայողութիւններ անել պետական բիւջէի մէջ.

սահել, ոչու՞ սանձայնին ֆարեկի է պնդել, որ խաչման երբեք չի գիմի արմատական միջոցների։ Մինչև անգամ Մարիսի և Բոլիսի նման խաչման քաղաքական հրապարակախոսները իրանք խոստովանում են, որ փաղ թե ուշ նրանք կը հասանեն իրանց նպատակին, միայն թե օրենաւոր ճանապարհով, որ ոչինչ յարաբերություն չունի քաղաքական ապառնությունների հետ։

Նոյեմբեր „Figaro“ լրագրի մէջ մի թղթակցություն էր տպված Հումբերտ թագաւորի մասին, որ մեծ ազնիւ հանեց. թղթակցի ասելով, որ պատիւ էր ունեցել անձամբ խոսել թագաւորի հետ, Հումբերտ բղաւելին չէ հոգում իր ազգի ապագայ իշխանության մասին։ Նա ինքը խոստովանում է, թե իր գրքին, որին խաչային մէջ չեն գրում, ասիպված կը լինի իր գահը ազ կամ իշխան Ալեքսանդրին և կամ ոչ ոք այդ գահի վրա չի բարձրանայ։ Այդ հանգամանքը նրան բղաւելին չէ անհանգստացնում և նա առանձին միջոցներ չէ գործ դնում գնում դրա առաջն առնելու։ Համարյա նրա միակ հոգան է, քանի որ ժողովրդից ինքը յոյսված է, բոլոր ցմեռով նպատակ խաչային բարեբերությունը և նրան զարեղ գարձնել գնուորական հոգիցի։ Երբեմն անուանված վատ գրությունը, անհագին հարկերը, խաչային անիսությունը և միությունը համար պատերազմական ծախսերից վատացած պետության անուանությունը նրան ամենից շատ անհանգիստ են անում։ „Հաւատացէք, ասել է նա մի անգամ Լավելին, որ ես ամենից շատ ցանկանում եմ ուրիշ քիչ տարի միայն թե անփսան կայուածների համար։ Այժմ ես ինքս շատ հարկ եմ վճարում և լաւ հասկանում եմ, որ այդպիսի գրությունը անտանելի է և. որ բոլոր ցմեռը պետք է գործ դնել այդ գրությունը բարելավելու համար։“ Ժողովուրդը գոհում է ոչ բոլորը և նրա ազգիչի գոյությունը շատ բերան ծնունդան ասելի պատճառով 559 են ապրիս նրա անուանման սերը գնալի իր թագաւորը։ Այդ 559-երին մասնակցում էին բաւական և անբաւական բաւականները և միջոցները հանանում էին 559 ապ. թե պրան գանգատություն կայ իրանց գոյությունեցությունների մէջ։

„Observatore Romano“ լրագիրը հաղորդում է, որ պապը գրել է Ս. Պետերբուրգ հարցով. թե ինչպես կընդունվի իր պատգամաւորությունը, որ նա մտադիր է ուղարկել Ս. Պետերբուրգ թագաւորի թագադրության առիթով։ Եթե բարեյաջող պատասխան ստացվի՝ այդ պատգամաւորությունն գլխաւորը կը լինի կարդինալ Պիջի, որ պապ գնաց IX Ներկայացուցիչն էր հանդիսավոր թագաւորի թագադրության ժամանակ։

ՖՐԱՆՍԻԱ

Վերջին ժամանակներում կրթության հարցությունը Ֆրանսիայի մէջ կարել է իր կարգը օրինական հետևանքներ հետևանքներ։ Հասարակ Ֆրանսիայի կառավարությունն հետևանքներ։ Այդ առիթով պապի կիսապաշտոնական „Aurora“ լրագրում մի յոդուած է տպված, որից երևում է, թե պապական կառավարությունը մտադիր է ընդհանուր իր կարգը օրինական հետևանքներ հետևանքներ։ գործերի այն գրությունն հետևանքներ, որ այժմ հասարակել է Ֆրանսիայի մէջ։ Իր հիմնվելուց սկսած, ասված է այդ յոդուածի մէջ, եկեղեցին միայն է եղել բարեմիտ կառավարությունների, ժողովուրդների և հասարակությունների փոխադարձությունը։ Այդ կառավարությունն և միմիայն հետևանքով անցքերի ժամանակ եկեղեցին պաշտպան է եղել այն սկզբունքների, որանք միասնական անհրաժեշտ են ամեն սեր և ամեն ժամանակ։ Նա գործադրում է այդ սկզբունքները և պահանջում է, որ նրանք յարգված լինեն բոլոր հասարակությունների և ժողովրդներից։ Ուրեմն այսպիսի մի անհայտ հիմնարկություն միթե կարող է կասել իր միմանը որ և է կառավարության եղանակի այս կամ այն հասարակության կամ իշխանության սերունդի միմանի հետ։ Ուրեմն անհարկելի է ենթադրել, որ եկեղեցու շահերը հանձարելու լինեն այս կամ այն հասարակության կամ իշխանի շահերի հետ։ Ֆրանսիայի օրինականների առաջնորդների ձգտումները եկեղեցու պաշտպանությունը ձեռք բերելու համար չատ հասանալի են։ Միայն հասարակության մի քանի առաջնորդներ այսպես են գատում. յեղափոխությունը միասնական միասնար է թե եկեղեցու և թե միասնության համար և որովհետև, երբ երբեմն հիմնարկություններին սպառնում է երրորդը, նրանք պետք է միանան, ուրեմն եկեղեցին պետք է գաշնակցություն կազմի միասնության հասարակության հետ և ընդդիմադրել յեղափոխությանը, որի ներքևյալացուցիչը այժմեան հանրապետությունն է։ Այդ եզրակացությունը ճիշտ չէ։ Ընդհանուր յեղափոխությունը միասնար է թե եկեղեցու և թե միասնության համար, բայց պետք չէ մոռանալ, որ Ֆրանսիայի մէջ անհնազանդ է միասնությունը և ոչ թե եկեղեցին։ Եկեղեցին կարող է ընդդիմադրել իր իշխանիներին, բայց երբեք նա կը կազմի որ և է միասնության հասարակության հետ, գրանով նա հանդուգնություն հասարակության հանդիսանալ և հանրապետությունը ատելի կը տայ ասել. լու, որ նա, հայածելով եկեղեցուն, ինքնապաշտպանություն է գործում։ Բայց այդ եկեղեցին կարող է կորցնել այն մարդկանց օգնությունը, որանք, եկեղեցու ազատությունը անհրաժեշտ համարելով, ասելիքդ և միասնությամբ են հանդուրժում ամեն կամ իշխանության սերունդի վիճակի հետ։ Ուրեմն անհրաժեշտ